

Het omgevingsrecht van de compacte stad

Marlon Boeve

Het omgevingsrechtelijk instrumentarium voor
verdichting en functiemenging in het stedelijk gebied

De idee van de compacte stad

Consequenties van de compacte stad

- Intensief ruimtegebruik: opeenstapeling van milieubelasting
- Milieuproblemen kunnen niet worden opgelost door afstand aan te houden
- Schaarse milieugebruiksruimte

Vraag

In hoeverre ondersteunt het omgevingsrechtelijk instrumentarium de idee van de compacte, duurzame, stad en hoe kunnen eventuele knelpunten worden weggenomen?

Problemen

Milieukwaliteitsnormen

- Soms strikt
- invloed op ruimtelijke besluitvorming
- Complex systeem

Meer problemen

- Bestaande rechten
 - Zowel in ruimtelijke ordening, o.a.
 - Bestaande bebouwing/gebruik onder overgangsrecht → Onteigeningsinstrumentarium niet toegesneden op deel-onteigening bij 'onwillige eigenaar'
 - Geen gebodsbepalingen
 - Voorwaardelijke verplichting: alleen in relatie tot te realiseren bestemming
 - Als in milieu, o.a.
 - Aanscherpen bestaande omgevingsvergunning milieu kan niet vanuit ruimtelijk motief
 - Maatwerkvoorschriften, meer mogelijk maar maatwerk alleen voor zover toegestaan in Activiteitenbesluit

Flexibiliteit: 'hot' issue

- Twee methoden:
- Flexibel eindpunt
- Flexibel onderweg

Flexibel eindpunt: voorbeelden

- Schuiven binnen bandbreedte
 - Wet geluidhinder
 - Wet geurhinder en veehouderij
- Schuiven zonder bandbreedte
 - Interimwet stad-en-milieubenadering
 - Wet plattelandswoningen

Flexibel eindpunt: risico's

- Onoverzichtelijkheid, nut en noodzaak
- Normopvulling
- Afwijkingsmogelijkheden niet met voldoende waarborgen omkleed

Flexibel eindpunt: waar naar toe?

- Een uniform systeem met bandbreedtes
 - Voorkeursgrens |-----| ondergrens
- Voorkomen van normopvulling
 - motiveringsplicht
 - Verschillende varianten:
 - Verplichte periodieke toetsing en zo nodig herziening van de norm
 - Voortschrijdende normstelling

Flexibel onderweg: voorbeelden

- Programmatische aanpak luchtkwaliteit
- Experimenteren: ontwikkelingsgebieden en innovatie
 - Tijdelijke afwijking van milieukwaliteitsnormen
 - Aantasting bestaande rechten

Flexibel onderweg: risico's

- Onduidelijk doelbereik en termijn
- Geen of niet tijdige uitvoering van verbetermaatregelen
- Beperkingen bij mogelijkheden bestaande rechten aan te tasten

Flexibel onderweg: waar naar toe?

- Uniforme regeling programmatische aanpak
 - Uitvoering compenserende maatregelen garanderen
 - Afdwingen uitvoeren feitelijke maatregelen binnen de bestuursrechtelijke rechtsbescherming
- Verbeterde mogelijkheden beperken bestaande rechten
 - Omgevingsvergunning milieu: bestaande rechten ook met het oog op toepassing verdelen milieugebruiksruimte kunnen beperken
 - Bestemmingsplan: flexibeler overgangsrecht, gebodsbepalingen

Omgevingswet

- Wet in het Staatsblad 2016, 156
 - Vier amvb's, ministeriele regeling, Invoeringswet etc..
 - Inwerkingtreding?
- Doel: benutten en beschermen
- Flexibiliteit kernwoord

Toets aan Omgevingswet

- Algemeen

- Systeem met bandbreedte

Q

- Voorkomen van normopvulling

X

- Uitvoering compenserende maatregelen garanderen

Q

X

- Bescherming bestaande rechten bedrijven beperken

Q

X